

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

Бана Милосављевића 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910; 228-920

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910; 228-920

ИЗВЕШТАЈ
о стању у сектору осигурања
Републике Српске
за период од 01.01.2010. до 30.06.2010. године

Бања Лука, август 2010. године

САДРЖАЈ

УВОД	3
1. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР ЗА ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ	4
2. УЧЕСНИЦИ НА ТРЖИШТУ ОСИГУРАЊА	5
2.1. Друштва за осигурање.....	5
2.1.1. Власничка структура	5
2.1.2. Људски ресурси	6
2.2. Посредници у осигурању	7
2.3. Заштитни фонд Републике Српске	7
2.4. Омбудсман у осигурању - заштита потрошача	8
3. ПОРТФЕЉ ОСИГУРАЊА	9
3.1. Обрачуната премија	9
3.2. Структура премије	11
3.3. Тржишно учешће	13
4. РЈЕШАВАЊЕ ОДШТЕТНИХ ЗАХТЈЕВА	15
4.1. Животно осигурање.....	15
4.2. Неживотно осигурање.....	15
5. БИЛАНСНА СТРУКТУРА	18
5.1. Биланс стања.....	18
5.2. Биланс успјеха.....	24
6. ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА	27
ЗАКЉУЧАК	29

УВОД

Тржиште осигурања у Републици Српској представља 11 друштава за осигурање из Републике Српске и 9 филијала из Федерације Босне и Херцеговине које послују у Републици Српској. Институције успостављене новим законским оквиром из 2005. године (Агенција за осигурање Републике Српске, Омбудсман у осигурању и Заштитни фонд Републике Српске) функционишу у потпуности. Тржиште се континуирано унапређује, како са становишта регулативе, тако и са становишта контроле примјене прописа, што потврђују квалитативни и квантитативни показатељи презентовани у овом извјештају.

У првој половини 2010. године у Републици Српској 11 друштава за осигурање остварило је обрачунату премију од 58,5 милиона КМ. Укупна пословна актива сектора осигурања износила је на дан 30.06.2010. године 230,8 милиона КМ. Са укупним нето добитком (укључујући и добитке директно у капиталу) од 6,9 милиона КМ је пословало 9 друштава за осигурање, а губитак од 1,6 милиона КМ (укључујући и губитке директно у капиталу) исказала су 2 друштва. У овој дјелатности било је запослено 1.094 радника.

Овај Извјештај о стању у сектору осигурања у Републици Српској за 01.01.-30.06.2010. године, је припремљен на основу анализе достављених финансијских извјештаја друштава за осигурање за прво полугодиште 2010. године, прикупљених статистичких и других података и проведеног надзора над пословањем друштава за осигурање, а у складу са чланом 9. Закона о друштвима за осигурање („Службени гласник РС“ број: 17/05, измјене 01/06,64/06).

1. ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР ЗА ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Друштва за осигурање у Републици Српској у свом пословању примјењују више различитих системских прописа, што представља основни законодавни оквир, како за њихово функционисање, тако и за провођење надзора.

Надзор финансијских услуга осигурања, који у складу са својим законским овлашћењима, врши Агенција, је специфичан и прилагођен правилима осигуравајуће струке, па се као такав сматра примарним надзором у осигурању, али због укупног корпоративног и финансијског статуса друштава за осигурање овај надзор се употпуњује и другим аспектима надзора у РС, који врше друге надзорне институције.

Поменути законодавни оквир тржишта осигурања у Републици Српској чинили су слиједећи прописи:

1. Закон о друштвима за осигурање („Службени гласник РС“ број: 17/05, измјене 01/06 и 64/06),
2. Закон о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћени текст („Службени гласник РС“ број: 102/09),
3. Закон о посредовању у осигурању („Службени гласник РС“ број: 17/05, измјене 64/06 и 106/09),
4. Закон о привредним друштвима („Службени гласник РС“ број: 127/08, измјене 58/09),
5. Закон о рачуноводству и ревизији РС („Службени гласник РС“ број: 36/09),
6. Закон о тржишту хартија од вриједности („Службени гласник РС“ број: 92/06, измјене 34/09),
7. Закон о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, Службени гласник РС“ број: 17/93, 03/96, 39/03, 74/04),
8. Закон о Агенцији за осигурање у БиХ („Службени гласник БиХ“ број: 12/04),
9. Подзаконски прописи које је Агенција усвојила на основу закона из области осигурања и добровољног пензијског осигурања.

Поред тога, Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима, надлежност у овој области повјерена је Агенцији која је усвојила потребне подзаконске акте за функционисање ове врсте фондова. У Републици Српској још није успостављен ниједан добровољни пензијски фонд.

Самим законом, а и подзаконским актима Агенције, уведена су правила и стандарди пословања друштава за осигурање. Друштва су обавезана да испуњавају капиталне захтјеве и поштују правила солвентности и ликвидности. Прописана су правила и минимални стандарди за обрачун техничких резерви друштава за осигурање, за које се мора обезбиједити адекватно квантитативно и квалитативно покриће у имовини, правила за заштиту потрошача, за извјештавање, минимални стандарди рачуноводствене ревизије, као и садржаји рачуноводствених, ревизорских и актуарских извјештаја.

2. УЧЕСНИЦИ НА ТРЖИШТУ ОСИГУРАЊА

2.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске је у првој половини 2010. године пословало 11 друштава за осигурање, која су према дјелатности осигурања, сједишту и већинском власништву над основним капиталом, представљена у наредној табели:

Табела број 1: Друштва за осигурање

Р.бр.	НАЗИВ ДРУШТВА	СЈЕДИШТЕ	ВЕЋИНСКО ВЛАСНИШТВО
НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ			
1.	Бобар осигурање а.д.	Бијељина	домаће
2.	д.д. Брчко-гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање а.д.	Милићи	домаће
4.	Крајина осигурање а.д.	Бања Лука	домаће
5.	Микрофин осигурање а.д.	Бања Лука	домаће
6.	Нешковић осигурање а.д.	Бијељина	домаће
7.	Осигурање Аура а.д.	Бања Лука	домаће
8.	Триглав Крајина Копаоник а.д.о.	Бања Лука	страно
КОМПОЗИТНА ДРУШТВА (ЖИВОТНО И НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ)			
9.	Јахорина осигурање а.д.	Пале	страно
10.	Косиг Дунав осигурање а.д.	Бања Лука	страно
11.	Grawe осигурање а.д.	Бања Лука	страно

Од 11 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, 8 друштава је обављало искључиво послове неживотног осигурања.

Агенција је у првом полугодишту 2010. године, у складу са законским одредбама и усвојеним процедурама, издала дозволу за отварање филијале у Републици Српској друштву за осигурање из ФБиХ и то Зовко осигурање д.д. Жепче. Са стањем на дан 30.06.2010. године на подручју РС послује 9 филијала друштава за осигурање из ФБиХ, док 5 друштава из РС има дозволу за филијале у ФБиХ, а што обезбјеђује функционисање јединственог економског простора БиХ у дјелатности осигурања.

Ни у овом извјештајном периоду, као ни у претходним годинама, у РС није било регистровано ниједно друштво за обављање послова реосигурања.

2.1.1. Власничка структура

Према структури власништва над основним капиталом, у првом полугодишту 2010. године 7 друштава је било у већинском домаћем власништву, док су 4 друштва за осигурање била у већинском иностраном власништву.

У наредној табели даје се преглед власничке структуре у друштвима за осигурање:

Табела број 2: Власничка структура у друштвима за осигурање на 30.06.2010. године

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној пословној активи	Учешће у бруто фактурисаној премији
Већинско домаће приватно власништво	6	59,72%	49,50%	48,92%
Већинско домаће државно власништво	1	9,16%	7,43%	5,64%
Већинско страни власништво	4	31,13%	43,07%	45,44%
Укупно	11	100%	100%	100%

Извор: Извјештаји друштава

Државно власништво над основним капиталом, према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности-књизи акционара, постоји само у Крајина осигурању а.д, и то у проценту од 70,45%. У осталим друштвима нема државног власништва у структури капитала, али у Јахорина осигурању а.д. је евидентирана државна имовина (грађевински објекти) коју ово друштво користи, а што је књижено у ванбилансној евиденцији друштва.

2.1.2. Људски ресурси

На дан 30.06.2010. године у сектору осигурања Републике Српске било је запослено укупно 1.215 радника, и то у друштвима за осигурање из Републике Српске 1.094 радника и филијалама друштава из ФБиХ 121 радник. У односу на претходну годину број запослених је повећан за 233 радника или 23,73%, од тога у друштвима за осигурање из Републике Српске запослено је 165 више радника или 17,76% , док је у филијалама друштава из ФБиХ запослено 68 више радника или 128%. У последње три године је на тржишту осигурања присутна тенденција раста броја запослених и побољшања квалификационе структуре а што се илуструје наредном табелом:

Табела број 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање из РС

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 30.06.2008.		Стање на дан 30.06.2009.		Стање на дан 30.06.2010.		ИНДЕКС 2010/09
	број	%	број	%	број	%	
НК			5	0,54	3	0,27	60,00
ПК			1	0,11	1	0,09	100,00
НС	15	1,9	6	0,65	7	0,64	116,67
КВ	61	7,7	56	6,03	59	5,39	105,36
ССС	401	50,5	485	52,21	622	56,86	128,25
ВКВ	14	1,8	14	1,51	15	1,37	107,14
ВШС	105	13,2	104	11,19	86	7,86	82,69
ВСС	187	23,6	239	25,73	281	25,69	117,57
МР	10	1,3	16	1,72	18	1,65	112,50
ДР	1	0,1	3	0,32	2	0,18	66,67
УКУПНО	794	100,00	929	100,00	1094	100,00	117,76

Извор: Извјештаји друштава

На дан 30.06.2010. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 14 лица, док је у истом периоду претходне године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 6 лица. За разлику од претходног периода сви овлашћени актуари су из РС. Из ових података је евидентно јачање домаће актуарске професије, што доприноси и развоју тржишта осигурања.

2.2. Посредници у осигурању

Закључно са 30.06.2010. године у Регистар посредника у осигурању код Агенције уписана су укупно 144 заступника - физичка лица и 10 друштава за заступање.

Измјенама Закона о посредовању у осигурању омогућено је да банке и Поште РС обављају дјелатност посредовања, што је уобичајено на другим тржиштима и требало би да динамизира и побољша квалитет тржишта у смислу канала дистрибуције. Поред наведеног, измјенама Закона о посредовању Агенцији су дата додатна овлашћења за наставак системског уређења тржишта осигурања у овом сегменту.

2.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске је успостављен Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности, као посебно правно лице, чија је надлежност да покрива штете које претрпе жртве саобраћајних незгода, које не могу бити надокнађене системом обавезног осигурања од аутоодговорности. Сва друштва за осигурање која послују у РС, а обављају осигурање од аутоодговорности, су по закону чланови Заштитног фонда и имају обавезу уплате доприноса Фонду, сразмјерно оствареној премији од осигурања од аутоодговорности.

Табела број 4: Приходи Заштитног фонда

- у КМ

Период	Приходи од доприноса чланова	Приходи од регресних потраживања	Приходи од укидања резервисања	Остали приходи и приходи од камата	Укупно
01.01.-30.06.2009.	665.214	72.713	102.357	75	840.359
01.01.-30.06.2010.	698.901	123.358	124.015	278	946.552

Извор: Извјештај Заштитног фонда

У наредној табели се даје преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева из надлежности Заштитног фонда у првој половини 2010. године, а које се односе на исплату нематеријалних штета по непознатом починиоцу и материјалних штета у случају када је незгоду проузроковало неосигурано возило, а посјед над возилом има лице са пребивалиштем у Републици Српској.

У складу са извјештајем Заштитног фонда у исплаћене штете у редовном поступку нису укључена 2 одштетна захтјева која су остала неисплаћена на крају претходног периода у износу од 21.108 КМ, иако су исплаћена у првој половини 2010. године. Просјечна вриједност исплаћеног одштетног захтјева у редовном поступку је износила 2.496 КМ, а просјечна вриједност одштетног захтјева у судском поступку је износила 15.668 КМ.

Табела број 5: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду на 30.06.2010. године

Одштетни захтјеви	Пријављено	Пренесено из претходног периода	Укупан број захтјева	Укупно обрађених захтјева	Одбијено	Исплаћено	
						број	Износ КМ
Редовни поступак	204	80	284	210	40	164	409.395
Судски поступак	23	94	117	20	6	14	219.357
УКУПНО	227	174	401	230	46	178	628.752

Извор: Извјештај Заштитног фонда

2.4. Омбудсман у осигурању - заштита потрошача

Канцеларија Омбудсмана у осигурању основана је, као самостална организациона јединица при Агенцији, са циљем заштите легитимних права и интереса осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица у случају спорних односа, насталих из основа осигурања са друштвима за осигурање и рјешавања спорова вансудским путем. Послове омбудсмана у осигурању обавља један омбудсман. Надлежности, дјелокруг рада и поступак рада утврђени су: Правилником о омбудсменима у осигурању („Службени гласник Републике Српске“ број: 101/07 и 10/09), Правилима поступка Омбудсмана у осигурању („Службени гласник Републике Српске“ број: 10/09) и Кодексом пословне етике друштава за осигурање у Републици Српској (доступан на службеној интернет страници).

Омбудсман, као тијело за вансудски начин рјешавања спорова из осигурања, у обављању својих надлежности: прима, прати и истражује случајеве недопуштених понашања, односно кршења закона, других прописа и Кодекса пословне етике; доноси одлуке/препоруке (које нису обавезујући правни акти) и посредује у рјешавању спорних односа насталих у поступцима закључивања и извршавања уговора о осигурању, у циљу рјешавања спорова мирним путем односно избјегавања судских поступака. Омбудсман није овлаштен да доноси одлуке о правном основу, ни о висини штете/одштете.

У периоду 01.01. до 30.06.2010. године Канцеларија Омбудсмана запримила је 65 предмета, од тога:

- 58 писмених приговора и
- 7 молби и притужби осигураника, корисника накнада из осигурања, односно трећих оштећених лица.

Структура приговора по врстама осигурања је сљедећа:

- осигурање од одговорности за моторна возила – 40 приговора,
- осигурање возила-каска - 9 приговора,
- осигурање од посљедица несрећног случаја/незгоде - 6 приговора,
- осигурање од штета на имовини – 2 приговора,
- животно осигурање - 1 приговор.

Структура рјешавања по приговорима је сљедећа:

- у 14 предмета донесене су одлуке/препоруке којима је утврђено кршење Кодекса и предложено друштву за осигурање да утврђено кршење отклони,
- у 15 предмета Омбудсман се огласио ненадлежним (од Омбудсмана тражено да донесе одлуку о постојењу правног основа или висине штете тј. да мериторно ријеши предмет),
- у 4 предмета донесена је одлука којом је утврђено да друштво за осигурање није кршило Кодекс,
- у 16 предмета поступак је обустављен (разлози су били: странке постигле споразум; у међувремену друштво образложило свој став или извршило исплату; странка није исцрпила претходно правно средство; неовлаштен подносилац захтјева; приговор поднесен након истека рока од 1 године, ...),
- у 2 предмета предложено је посредовање/медијација Омбудсмана у осигурању,
- у 2 предмета странка је одустала од приговора,
- 1 предмет је уступљен другом надлежном органу
- 4 предмета су у току.

У извјештајном периоду била су покренута укупно 3 поступка посредовања/медијације Омбудсмана у осигурању. Детаљнији подаци о раду Омбудсмана у осигурању се налазе у Извјештају о раду Агенције за 30.06.2010. године.

3. ПОРТФЕЉ ОСИГУРАЊА

3.1.Обрачуната премија

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске, укључујући и филијале из ФБиХ, у првој половини 2010. године је износила 66.863.855 КМ, односно већа је за 5.914.447 КМ или 9,7% у односу на исти период претходне године. Од укупног износа обрачунате премије на друштва за осигурање из РС се односило 58.475.786 КМ или 87,46%, док се на филијале друштава за осигурање из ФБиХ односило 8.388.069 КМ или 12,54%.

У наставку се даје преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање из РС:

Табела број 6: Обрачунате премије по друштвима у периоду 2008-2010. година - у КМ

НАЗИВ ДРУШТВА	I-VI 2008.		I-VI 2009.		I-VI 2010.		ИНДЕКС 2010/09
	ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА	%	ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА	%	ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА							
1 Бобар осигурање А.Д.	8,999,158	16.20%	9,472,010	16.70%	7,744,109	13.24%	81.76
2 Д.Д. Брчко-гас осигурање	3,776,836	6.80%	4,386,435	7.73%	5,482,517	9.38%	124.99
3 Дрина осигурање А.Д.	6,214,805	11.19%	5,623,682	9.92%	6,215,850	10.63%	110.53
4 Јахорина осигурање А.Д.	8,346,729	15.02%	10,107,043	17.82%	12,106,665	20.70%	119.78
5 Косиг Дунав осигурање А.Д.	10,498,268	18.90%	9,125,015	16.09%	8,124,451	13.89%	89.03
6 Крајина осигурање А.Д.	3,387,700	6.10%	3,678,498	6.49%	3,297,624	5.64%	89.65
7 Микрофин осигурање А.Д.	120,894	0.22%	422,848	0.75%	937,021	1.60%	221.60
8 Нешковић осигурање А.Д.	5,918,029	10.65%	5,751,162	10.14%	5,351,069	9.15%	93.04
9 Осигурање Аура А.Д.	642,300	1.16%	857,260	1.51%	841,172	1.44%	98.12
10 Триглав Крајина Копаоник А.Д.	4,760,517	8.57%	3,690,923	6.51%	4,419,881	7.56%	119.75
11 Граве осигурање А.Д.	1,874	0.00%	9,140	0.02%	8,930	0.02%	97.70
УКУПНО НЕЖИВОТНА	52,667,109		53,124,016		54,529,290		102.65
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА							
4 Јахорина осигурање А.Д.					111,290	0.19%	
5 Косиг Дунав осигурање А.Д.					10,827	0.02%	
11 Граве осигурање А.Д.	2,885,506	5.19%	3,587,934	6.33%	3,824,379	6.54%	106.59
УКУПНО ЖИВОТНА	2,885,506		3,587,934		3,946,496		109.99
УКУПНА ПРЕМИЈА	55,552,615	100.00%	56,711,950	100.00%	58,475,786	100.00%	103.11

Извор: Извјештаји друштава

У првом полугодишту 2010. године, у односу на исти период претходне године, обрачуната премија друштава за осигурање из РС је виша за 1.763.836 КМ или за 3,11%. Од укупног износа обрачунате премије друштава за осигурање из РС износ од 2.169.917 КМ или 3,7% остварен је на територији ФБиХ путем филијала.

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 1: Остварена премија/по друштвима за осигурање

Шест друштава је у 2010. години у односу на претходну годину остварило пораст премије, док је код пет друштава забиљежено смањење премије. Највећи процентуални раст премије су остварила друштва Микрофин осигурање а.д. и Д.Д. Брчко - гас осигурање код неживотних, односно Graewe осигурање а.д. код животних осигурања. Позитивна промјена у односу на претходне извјештајне периоде је да су два композитна друштва, Јахорина осигурање а.д. и Косиг Дунав осигурање а.д. по први пут у 2010. години остварила премију по основу животног осигурања.

Од укупних 8.388.069 КМ премије коју су оствариле филијале друштава за осигурање из ФБиХ, 6.816.981 КМ или 81,27% се односи на неживотно осигурање, а 1.571.088 КМ или 18,73% се односи на животно осигурање.

У наставку овог Извјештаја користиће се искључиво подаци и показатељи о друштвима за осигурање из Републике Српске, а у наредној табели се даје само преглед премије филијала друштава из ФБиХ на тржишту осигурања у РС у првој половини 2010. године:

Табела број 7: Обрачунате премије по филијалама друштава из ФБиХ 2010. године - у КМ

ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ ФБИХ КОЈЕ ПОСЛУЈУ У РС		I-VI 2009. ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА	%	I-VI 2010. ОБРАЧУНАТА ПРЕМИЈА	%
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБИХ					
1	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1,534,315	36.21%	1,582,008	18.86%
2	Camelija osiguranje d.d.	163,100	3.85%	107,608	1.28%
3	Croatia osiguranje d.d.	148,058	3.49%	372,282	4.44%
4	Euroherc osiguranje d.d.	1,213,598	28.64%	1,610,498	19.20%
5	Merkur BH osiguranje	66,827	1.58%	62,424	0.74%
6	Sarajevo osiguranje d.d.	0	0.00%	573,304	6.83%
7	Uniqа osiguranje d.d.	236,537	5.58%	755,958	9.01%
8	VGT osiguranje d.d.	11,172	0.26%	1,609,796	19.19%
9	Zovko osiguranje d.d.	0	0.00%	143,102	1.71%
УКУПНО НЕЖИВОТНА ФБИХ		3,373,607	79.61%	6,816,981	81.27%
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБИХ					
3	Croatia osiguranje d.d.	7,162	0.17%	10,761	0.13%
5	Merkur BH osiguranje	834,988	19.70%	1,505,840	17.95%
7	Uniqа osiguranje d.d.	21,701	0.51%	54,488	0.65%
УКУПНО ЖИВОТНА ФБИХ		863,851	20.39%	1,571,088	18.73%
УКУПНА ПРЕМИЈА ФБИХ		4,237,458	100%	8,388,069	100%

Извор: Извјештаји филијала

3.2. Структура премије

У сљедећој табели је представљена структура обрачунате премије према врстама осигурања у периоду 30.06.2008. до 30.06.2010. године, с тим да се категорија „остало“, односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела број 8: Обрачуната премија према врстама осигурања

- у КМ

Врста осигурања	30.06.2008.		30.06.2009.		30.06.2010.		Индекс 10/09
	Износ	Удио (%)	Износ	Удио (%)	Износ	Удио (%)	
Осигурање незгоде ¹	3.494.852	6,29%	3.579.554	6,31%	3.402.718	5,82%	95,06
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	4.287.819	7,72%	3.384.635	5,97%	4.229.744	7,23%	124,97
Осигурање имовине од пожара и природних сила	2.934.635	5,28%	2.944.546	5,19%	3.143.658	5,38%	106,76
Осигурање осталих штета на имовини	2.757.102	4,96%	2.248.698	3,97%	3.921.025	6,71%	174,37
Осигурање од одговорности за м/в	38.370.751	69,07%	39.910.623	70,37%	38.945.345	66,60%	97,58
Остало	821.949	1,48%	1.055.960	1,86%	886.799	1,52%	83,98
Укупно неживотна	52.667.109	94,81%	53.124.016	93,67%	54.529.289	93,25%	102,65
Животно осигурање ¹	2.885.506	5,19%	3.587.934	6,33%	3.946.496	6,75%	109,99
Укупно	55.552.615	100,00%	56.711.950	100,00%	58.475.786	100,00%	103,11

Извор: Извјештаји друштава

¹ Подаци за 30.06.2008. и 30.06.2009. године се разликују у односу на податке приказане у претходним извјештајима, јер је дошло до разврставања дијела животног осигурања које се односи на осигурање незгоде у неживотно осигурање.

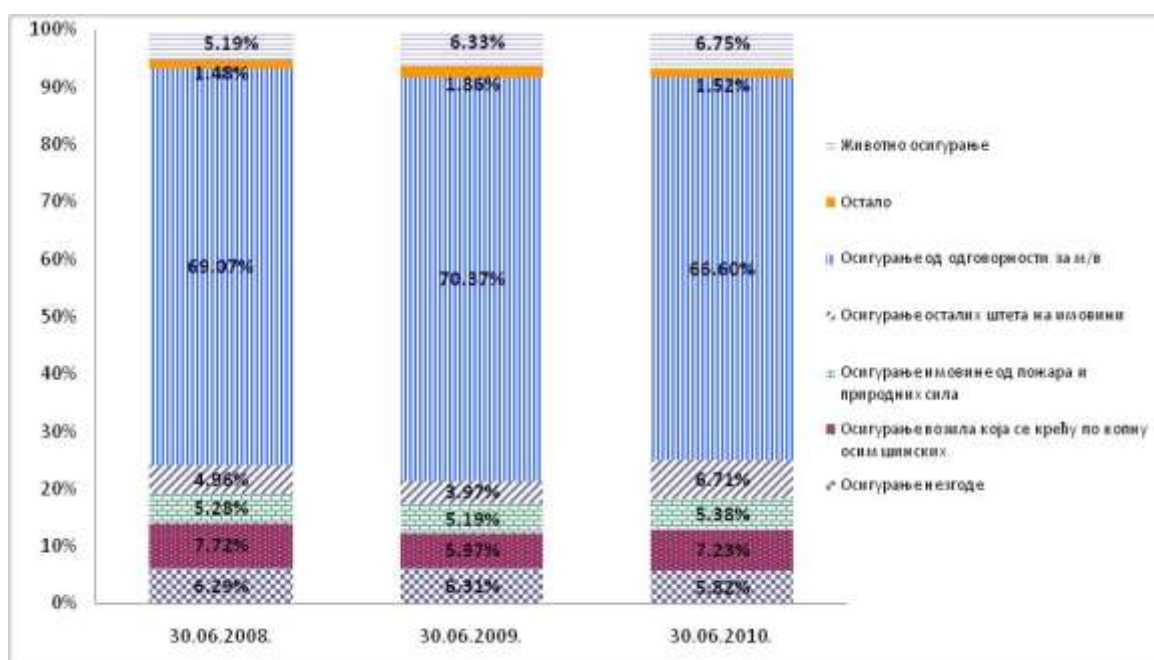
На основу наведених података, примјетно је да животно осигурање наставља раст, мада и даље није на задовољавајућем нивоу. Укупна премија осигурања у Републици Српској је наставила тренд раста. Међутим, значајно је напоменути да знатно брже расте премија осигурања коју су оствариле филијале друштава за осигурање из ФБиХ на подручју РС, у односу на премију филијала РС у ФБиХ.

У наставку се даје низ графичких илустрација структуре бруто премије у РС.

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 2: Остварена премија/стопа раста по годинама

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 3: Структура премије

Презентовани подаци као и подаци у Извјештају о стању сектора за 2006. и 2007. годину показују да је осигурање од аутоодговорности достигло најнижи ниво учешћа ове врсте осигурања у укупној премији у посљедњих 5 година (66,60%), међутим ова врста осигурања је и даље доминантна и указује на неразвијеност тржишта осигурања Републике Српске.

У наредној табели налазе се подаци о учешћу обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији за претходне три године:

Табела број 9: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији - у КМ

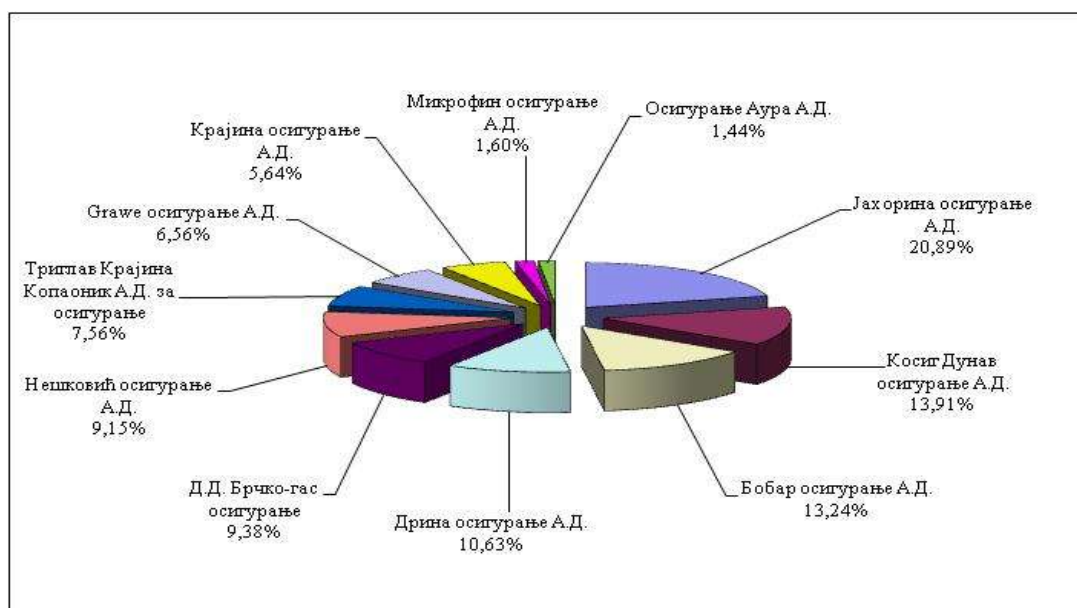
Врста осигурања	30.06.2008.	Удио (%)	30.06.2009.	Удио (%)	30.06.2010.	Удио (%)	Индекс 10/09
Обавезно	41.865.791	75,36	43.483.046	76,67	42.366.508	72,45	97,43
Необавезно	13.686.824	24,64	13.228.904	23,33	16.109.277	27,55	121,77
УКУПНО	55.552.615	100,00	56.711.950	100,00	58.475.786	100,00	103,11

Извор: Извјештаји друштава

Из наведене табеле је видљиво је да у првој половини 2010. године постоје позитивне промјене у структури осигурања по наведеном критеријуму, а које се односе на раст удјела необавезних осигурања у укупној премији.

3.3.Тржишно учешће

Посматрано појединачно по друштвима у првих шест мјесеци 2010. године, у односу на исти период претходне године, повећање тржишног учешћа, у складу са оствареном премијом је евидентно код Граве осигурања а.д, кад се ради о животном осигурању, те код Брчко-гас осигурања д.д., Дрина осигурања а.д, Јахорина осигурања а.д, Микрофин осигурање а.д и Триглав Крајина Копаноник а.д.о. кад се ради о неживотном осигурању.

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 4: Учешће друштава на тржишту РС у периоду I-VI 2010. Године

Степен концентрације тржишта, дат је на сљедећем прегледу по реер групама, а у односу на исти период претходне године се промијенио у корист друштава која имају појединачно учешће на тржишту између 10 и 15%, а смањен је код оних преко 15%.

Табела број 10: Учешће друштава у укупној премији према реер групама

Учешће	Учешће друштава у укупној премији према реер групама					
	30.06.2008.		30.06.2009.		30.06.2010.	
	Укупно учешће у %	Број друштава	Укупно учешће у %	Број друштава	Укупно учешће у %	Број друштава
до 5%	1.37%	2	2.26%	2	3,04%	2
5-10%	26.66%	4	36.99%	5	38,28%	5
10-15%	21.84%	2	10.14%	1	37,79%	3
преко 15%	50.12%	3	50.61%	3	20,89%	1

Извор: Извјештаји друштава

Herfindahl Hirschman-ов индекс, такође представља мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, те ако је разлика између појединачних учешћа у оствареној премији све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном, уколико би било много друштава која се баве осигурањем са сразмјерно ниским учешћем, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. За Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 се сматра да на тржишту постоји умјерена концентрација, а управо оваква умјерена концентрација карактерише тржиште осигурања Републике Српске у првој половини 2010. године. Herfindahl Hirschman-ов индекс у првој половини 2010. године износи 1.227 поена, што је у односу на исти период 2009. године ниже за 17 поена, односно за 42 у поређењу са истим периодом 2008. године.

4. РЈЕШАВАЊЕ ОДШТЕТНИХ ЗАХТЈЕВА

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштетних захтјева, посебно за животно и неживотно осигурање.

4.1. Животно осигурање

Код животног осигурања, евидентирано је 66 неријешених (резервисаних) одштетних захтјева на дан 31.12.2009. године, што уз 286 одштетних захтјева пријављених у току године укупно чини 352 одштетних захтјева у првој половини 2010. године. Од укупног броја одштетних захтјева позитивно је ријешено 293 одштетних захтјева, док је 16 одштетних захтјева одбијено, односно ријешено негативно.

Сагласно наведеном, стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева код животног осигурања, посматрана као однос броја укупно ријешених (укључујући и одбијене захтјеве, као негативно ријешене) и броја укупно евидентираних одштетних захтјева је износила 87,19%, док је у истом периоду претходне године стопа ефикасности рјешавања одштетних захтјева износила 75,86%.

Вриједност 293 позитивно ријешених одштетних захтјева износила је 718.328 КМ и сви су до 30.06.2010. године исплаћени, односно стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева код животног осигурања у првој половини 2010. године износи 100%.

4.2. Неживотно осигурање

Код неживотног осигурања, евидентирано је 3.903 неријешених (резервисаних) одштетних захтјева на дан 31.12.2009. године, па је уз 10.066 одштетних захтјева пријављених у току године у 2010. године било укупно 13.969 одштетних захтјева, што је повећање у односу на исти период претходне године од 5,23%.

У наредним табелама дати су упоредни полугодишњи подаци за период 2008. - 2010. године, а који показују рјешавање и исплату одштетних захтјева код неживотног осигурања.

Табела број 11: Број одштетних захтјева у неживотном осигурању

Одштетни захтјеви (неживотно осигурање)	01.01.- 30.06.2008.	01.01.- 30.06.2009.	01.01.- 30.06.2010.	Индекс 2010/09
Пријављено одштетних захтјева	9,441	9,656	10,066	104.25
Неријешени (резервисани) одштетни захтјеви на почетку године	4,129	3,619	3,903	107.85
Укупно одштетних захтјева	13,570	13,275	13,969	105.23

Извор: Извјештаји друштава

Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева као однос броја укупно ријешених (укључујући и одбијене захтјеве, као негативно ријешене) и броја укупно евидентираних одштетних захтјева за неживотно осигурање приказана је у сљедећој табели:

Табела број 12: Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева код неживотног осигурања

Одштетни захтјеви (неживотно осигурање)			01.01.- 30.06.2008.	01.01.- 30.06.2009.	01.01.- 30.06.2010.	Индекс 2010/09
Укупно ријешени одштетни захтјеви	Позитивно ријешени	1	8,221	8,438	8,782	104.08
	Одбијени	2	975	817	990	121.18
Укупно одштетних захтјева		3	13,570	13,275	13,969	105.23
Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева		$4 = (1+2) / 3$	67.77%	69.72%	69.95%	

Извор: Извјештаји друштава

У 2010. години осигураницима је по основу позитивно ријешених одштетних захтјева исплаћено 17.536.005 КМ², што у односу на исти период 2009. године, када је укупна сума исплаћених одштетних захтјева износила 19.376.742 КМ, представља смањење од 9,50%.

Просјечна стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева, посматрана као однос броја исплаћених и укупног броја позитивно ријешених захтјева приказана је у сљедећој табели:

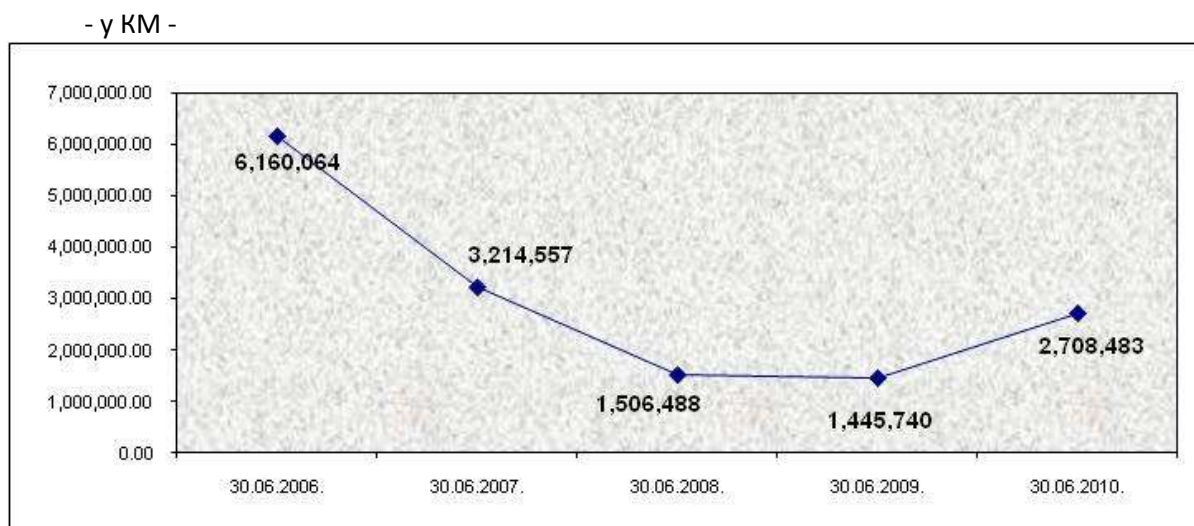
Табела број 13: Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева код неживотног осигурања

Одштетни захтјеви (неживотно осигурање)			01.01.- 30.06.2008.	01.01.- 30.06.2009.	01.01.- 30.06.2010.	Индекс 2010/09
Укупно позитивно ријешени одштетни захтјеви	Неисплаћени одштетни захтјеви пренијети из претходног периода	1	947	197	339	172.08
	Позитивно ријешени у текућем периоду	2	8,221	8,438	8,782	104.08
Укупно исплаћени одштетни захтјеви		3	8,593	7,976	7,966	99.87
Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева		$4 = 3 / (1+2)$	93.73%	92.37%	87.34%	

Извор: Извјештаји друштава

У циљу сагледавања стања рјешавања и исплате одштетних захтјева на тржишту осигурања у Републици Српској, у наредном графичком приказу је представљено кретање вриједности ријешених, а неисплаћених одштетних захтјева посматрано од стања затеченог у 2006. години до краја прве половине 2010. године. Крива представља стање неисплаћених одштетних захтјева исказаних половином посматраних периода.

² У овом износу садржано је и 27.029 КМ по основу ренте, исказано код 2 друштва за неживотно осигурање.

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 5: Неисплаћени одштетни захтјеви

На почетку рада Агенције, у априлу 2006. године, затечено је стање од преко 6 милиона КМ неисплаћених одштетних захтјева. У протеклом периоду дошло је до значајног побољшања, те на дан 30.06.2010. године, износ укупно неисплаћених, а ријешених одштетних захтјева износи 2,7 милиона КМ (у оквиру овог износа налази се и дио штета којима нису истекли прописани рокови за исплату). Посматрано, међутим, у односу на исти период претходне године, евидентно је да је економска криза негативно утицала на ликвидност појединих друштава за осигурање, што се детаљније илуструје и слиједећим табеларним прегледом:

Табела број 14: Стопа ефикасности у рјешавању и исплати одштетних захтјева друштава

Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева		Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева	
	30.06.2009.	30.06.2010.	30.06.2009.	30.06.2010.
Бобар осигурање А.Д.	75.86%	65.93%	82.51%	61.50%
Д.Д. Брчко-гас осигурање	76.18%	74.08%	100.00%	100.00%
Дрина осигурање А.Д.	69.61%	78.64%	100.00%	100.00%
Јахорина осигурање А.Д.	73.93%	69.49%	99.78%	96.80%
Косиг Дунав осигурање А.Д.	75.22%	74.74%	95.39%	88.96%
Крајина осигурање А.Д.	70.90%	75.19%	70.55%	83.18%
Микрофин осигурање А.Д.	60.95%	83.78%	92.16%	100.00%
Нешковић осигурање А.Д.	69.33%	63.00%	95.54%	99.30%
Триглав Крајина Копаоник осигурање А.Д. за осигурање	63.92%	54.11%	92.55%	96.09%
Осигурање Аура А.Д.	84.03%	56.57%	90.32%	85.92%
УКУПНО НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ	69.72%	69.95%	92.37%	87.34%
Граве осигурање А.Д.	75.86%	87.19%	100.00%	100.00%

Извор: Извјештаји друштава

У односу на исти период претходне године, у 2010. години је стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева за неживотно осигурање задржана готово на истом нивоу, док је стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева смањена. Постоје значајне промјене по појединим друштвима, што ће налагати појачане надзорне активности до краја извјештајне године.

5. БИЛАНСНА СТРУКТУРА

На основу достављених финансијских извјештаја друштава за осигурање, у наставку се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за полугодишта 2009. и 2010. године. С обзиром да су измијењени контни оквир и садржина рачуна у контном оквиру, као и садржај и форма образаца финансијских извјештаја друштва за осигурање у достављеним финансијским извјештајима извршена је рекласификација билансних позиција за претходно полугодиште, како би исте биле упоредиве са подацима у текућој години. Из истих разлога дошло је и до промјене вриједности појединих билансних позиција за 2009. годину, исказаних у овом Извјештају, у односу на Извјештај о стању сектора за 30.06.2009. године.

5.1.Биланс стања

У слиједећој табели се даје скраћена шема збирног биланса на нивоу сектора:

Табела број 15: Актива- укупно за сва друштва

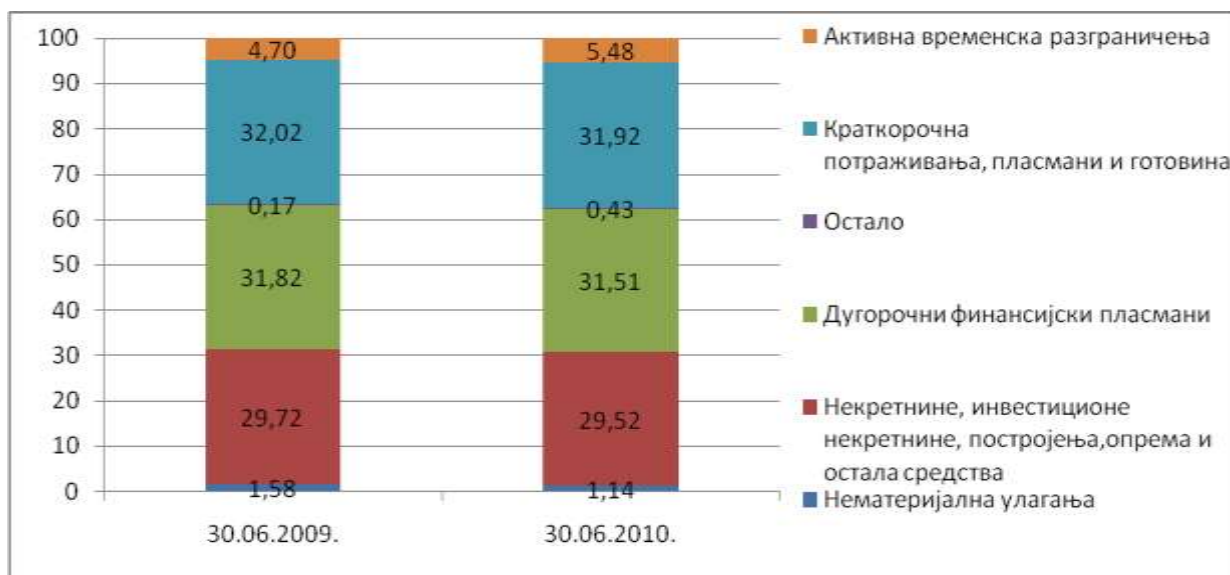
у КМ

А К Т И В А	30.06.2009. година		30.06.2010. година		Индекс 2010/09
	износ	%	износ	%	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV)	136,305,988	63.13	143,522,323	62.19	105.29
I Нематеријална улагања	3,408,621	1.58	2,639,862	1.14	77.45
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства (1+2+3)	64,160,584	29.72	68,129,433	29.52	106.19
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	46,383,414	21.48	43,655,612	18.92	94.12
2. Инвестиционе некретнине	16,043,878	7.43	21,064,623	9.13	131.29
3. Остала основна средства	1,733,292	0.80	3,409,198	1.48	196.69
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	68,689,590	31.82	72,723,351	31.51	105.87
1.Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	4,293,932	1.99	4,685,411	2.03	109.12
2. Остали дугорочни финансијски пласмани	64,395,658	29.83	68,037,940	29.48	105.66
IV Одложена пореска средства	47,193	0.02	29,677	0.01	62.88
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III)	79,590,251	36.87	87,270,495	37.81	109.65
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	309,137	0.14	955,420	0.41	309.06
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	69,132,696	32.02	73,665,437	31.92	106.56
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	9,913,521	4.59	10,009,648	4.34	100.97
2. Остала потраживања	8,963,622	4.15	8,026,121	3.48	89.54
3. Краткорочни финансијски пласмани	37,542,173	17.39	46,478,915	20.14	123.80
4. Готовина	12,713,380	5.89	9,152,120	3.97	71.99
5. Порез на додатну вриједност			-1,367		
III Активна временска разграничења	10,148,418	4.70	12,649,638	5.48	124.65
ПОСЛОВНА АКТИВА	215,896,239	100.00	230,792,818	100.00	106.90
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	11,735,590	5.44	10,405,917	4.51	88.67
УКУПНА АКТИВА	227,631,829		241,198,735		

Извор: Биланси стања друштава

Вриједност пословне aktive на тржишту осигурања у Републици Српској са стањем на дан 30.06.2010. године износила је 230.792.818 КМ и у односу на вриједност пословне active са стањем на дан 30.06.2009. године увећана је за 14.896.579 КМ или 6,90%.

У наредном графичком приказу је представљена структура active за полугодишта 2009. и 2010. године.

Извор: Биланси стања друштава

Графикон број 6: Структура active друштава за осигурање

Из наведене скраћене шеме и графичког приказа биланса видљиво је да структуру пословне active на 30.06.2010. године чине: стална имовина са учешћем од 62,19% и текућа имовина са 37,81%. Стална имовина је повећана за 7.216.335 КМ или 5,29%, а текућа за 7.680.244 КМ или 9,65%. У структури пословне active у односу на 2009. годину дошло је до смањења учешћа сталне имовине и повећања учешћа текуће имовине.

У структури сталне имовине остварене су значајне промјене: нематеријална улагања су смањена за 768.759 КМ или 22,55%; земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема су смањени за 2.727.802 КМ или 5,88%; инвестиционе некретнине су повећане за 5.020.745 КМ или 31,29%; остала основна средства су повећана за 1.675.906 КМ или 96,69%; учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица је повећано за 391.479 КМ или 9,12%; остали дугорочни финансијски пласмани су повећани за 3.642.282 КМ или 5,66% и одложена пореска средства су смањена за 17.516 КМ или 37,12%. Инвестиционе некретнине су повећане улагањем средстава техничких резерви у инвестиционе некретнине и рекласификацијом некретнина за обављање дјелатности у инвестиционе некретнине по налогу Агенције, а у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 40 - Инвестиционе некретнине. Остала основна средства чине аванси и некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине у припреми. Дугорочни финансијски пласмани односе се на учешће у капиталу повезаних и других правних лица, дугорочни кредити одобрени повезаним и другим правним лицима, улагања у хартије од вриједности неповезаних правних лица, дугорочне депозите код банака и обавезна дугорочна улагања у резервни фонд и фонд за накнаду штета Бироа зелене карте. У оквиру сталне имовине, која је номинално повећана за 7,2 милиона КМ, највеће је учешће дугорочних депозита, а ради се о

прописаној обавези обезбјеђења 50% минималног гарантног фонда у виду намјенски ороченог депозита. Такође, и дио техничких резерви и математичке резерве животног осигурања је покривен дугорочним депозитима. Агенција је код појединих друштва дала сагласност за прекорачење улагања средстава за покриће техничких резерви у депозите код банака имајући у виду негативне трендове и недостатак различитих инструмената на домаћем тржишту хартија од вриједности.

Текућа имовина номинално је повећана за 7,7 милиона КМ у односу на претходну годину. На позицијама текуће имовине дошло је до промјена: залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намјењена продаји су повећани за 646.283 КМ или 209,06%, потраживања по основу премије су повећана за 96.127 КМ или 0,97%, остала потраживања су смањена за 937.501 КМ или 10,46%, краткорочни финансијски пласмани су повећани за 8.936.742 КМ или 23,80%, готовина је смањена за 3.561.260 КМ или 28,01% и активна временска разграничења су повећана за 2.501.220 КМ или 24,65%. Највеће процентуално повећање у оквиру текуће имовине забиљежено је на позицији залиха, сталних средства и средства обустављеног периода, али није номинално значајно. Потраживања по основу премије остала су готово непромијењена, док су се остала потраживања смањила. Ради се углавном о исправци доспјелих, а ненаплаћених потраживања, извршеним у складу са Правилником о начину процјењивања билансних и ванбилансних позиција друштва за осигурања. Готовина је смањена, јер су средства усмјерена у краткорочне и дугорочне финансијске пласмане. Активна временска разграничења и примјена Правилника о техничким резервама, били су предмет посебне контроле у појединим друштвима за осигурање у анализираном периоду, што се може детаљније видјети у Извјештају о раду Агенције.

Ванбилансна, како актива, тако и пасива, односи се на државну имовину коју користи Јахорина осигурање а.д, на утужене штете Крајина осигурања а.д. настале у периоду до 04.04.1992. године и укњижене у ванбилансну евиденцију у 2009. години и на отписана потраживања Триглав Крајина Копаоник а.д.о. Ванбилансна актива, односно пасива, смањена је за 1.329.673 КМ или 11,33% у односу на претходну годину, а до смањења је дошло, како по основу отплата утужених штета, тако и по основу поновно извршене процјене њихове вриједности код Крајина осигурања.

У наредном прегледу је дат упоредни приказ агрегатних позиција пасиве биланса стања на нивоу сектора за полугодишта 2009. и 2010. године.

Табела број 16: Пасива укупно за сва друштва

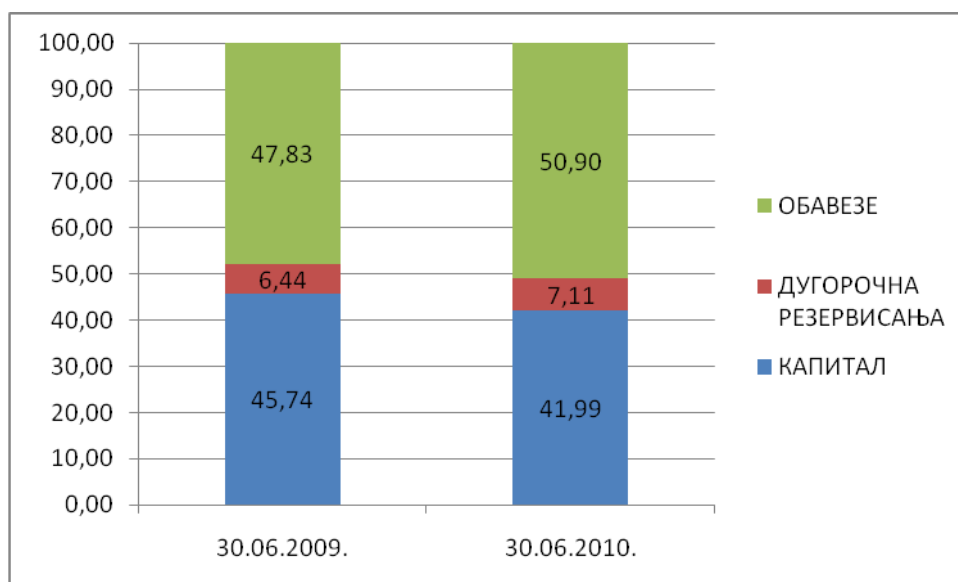
у КМ

ПАСИВА	30.06.2009. година		30.06.2010. година		Индекс 2010/09
	износ	%	износ	%	
А. КАПИТАЛ	98,742,665	45.74	96,909,351	41.99	98.14
1. Основни капитал	86,574,048	40.10	93,668,548	40.59	108.19
2. Емисиона премија	851,400	0.39	851,400	0.37	100.00
3. Резерве из добитка	6,470,143	3.00	4,887,195	2.12	75.53
4. Ревалоризационе резерве	11,002,359	5.10	7,531,602	3.26	68.45
5. Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају			4,908,045	2.13	-
6. Нереализовани губици по основу финансијских средства расположивих за продају			990,968	0.43	-
7. Нераспоређени добитак (8+9)	9,324,424	4.32	9,831,424	4.26	105.44
8. Нераспоређени добитак ранијих година			3,211,425	1.39	
9. Нераспоређени добитак ове године			6,620,000	2.87	
10. Губитак до висине капитала (11+12)	17,156,616	7.95	23,777,896	10.30	138.59
11. Губитак ранијих година			22,207,214	9.62	
12. Губитак текуће године			1,570,682	0.68	
13. Друге резерве	1,676,907	0.78			-
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	13,900,586	6.44	16,410,693	7.11	118.06
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	103,252,988	47.83	117,472,774	50.90	113.77
1. Дугорочне обавезе	1,242,910	0.58	771,905	0.33	62.10
2. Краткорочне обавезе и ПВР	102,010,078	47.25	116,700,869	50.57	114.40
2.1. Преносна премија ЖО	295,104	0.14	2,589,614	1.12	877.53
2.2. Преносна премија НЖО	51,538,845	23.87	55,658,733	24.12	107.99
2.3. Резервисане штете ЖО	147,170	0.07	143,267	0.06	97.35
2.4. Резервисане штете НЖО	34,125,908	15.81	40,246,986	17.44	117.94
2.5. Друга пасивна разграничења	2,984,266	1.38	3,274,185	1.42	109.71
2.6. Остале краткорочне обавезе	12,918,785	5.98	14,788,084	6.41	114.47
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	215,896,239	100.00	230,792,818	100.00	106.90
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	11,735,590	5.44	10,405,917	4.51	88.67
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	227,631,829		241,198,735		105.96

Извор:Биланси стања друштава

Вриједност пословне пасиве свих друштава на тржишту осигурања у Републици Српској на дан 30.06.2010. године је износила 230.792.818 КМ и у односу на вриједност пословне пасиве исказану на дан 30.06.2009. године већа је за 6,90%.

У наредном графичком приказу је представљена структура пасиве за полугодишта 2009. и 2010. године.

Извор: Биланси стања друштава

Графикон број 7: Структура пасиве друштава за осигурање

Из табеларног прегледа и графичког приказа видљиво је да на дан 30.06.2010. године у структури пословне пасиве капитал учествује са 41,99%, дугорочна резервисања са 7,11% и обавезе и ПВР са 50,90%.

Укупни капитал друштава за осигурање смањен је за 1.833.314 КМ или 1,86% у односу на исти период претходне године. У структури капитала забиљежене су промјене на позицијама: основни капитал је повећан за 7.094.500 КМ или 8,19%, а до повећања је дошло због докапитализације једног друштва; емисиона премија је остала непромијењена; резерве из добитка су смањене за 1.582.948 КМ или 24,47%, а до смањења је дошло јер су поједина друштва покрила дио губитака из ранијих година из овог извора; ревалоризационе резерве су смањене за 3.470.757 или 31,55% усљед рекласификације биланса на начин да је дио резерви прекњижен на позицију нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају; нераспоређени добитак је повећан за 507.000 КМ; губитак до висине капитала (одбитна ставка) повећан је за 6.621.280 КМ или 38,59%, што је првенствено посљедица губитака остварених са 31.12. 2009. године.

Дугорочна резервисања у односу на претходну годину порасла су за 2.510.107 КМ или 18,06%, углавном због пораста вриједности на позицији математичких резерви осигурања живота. У категорији дугорочних резервисања налази се и позиција резервисања за примања запослених предвиђена Међународним рачуноводственим стандардом 19, мада поједина друштва нису извршила резервисања у складу са наведеним стандардом.

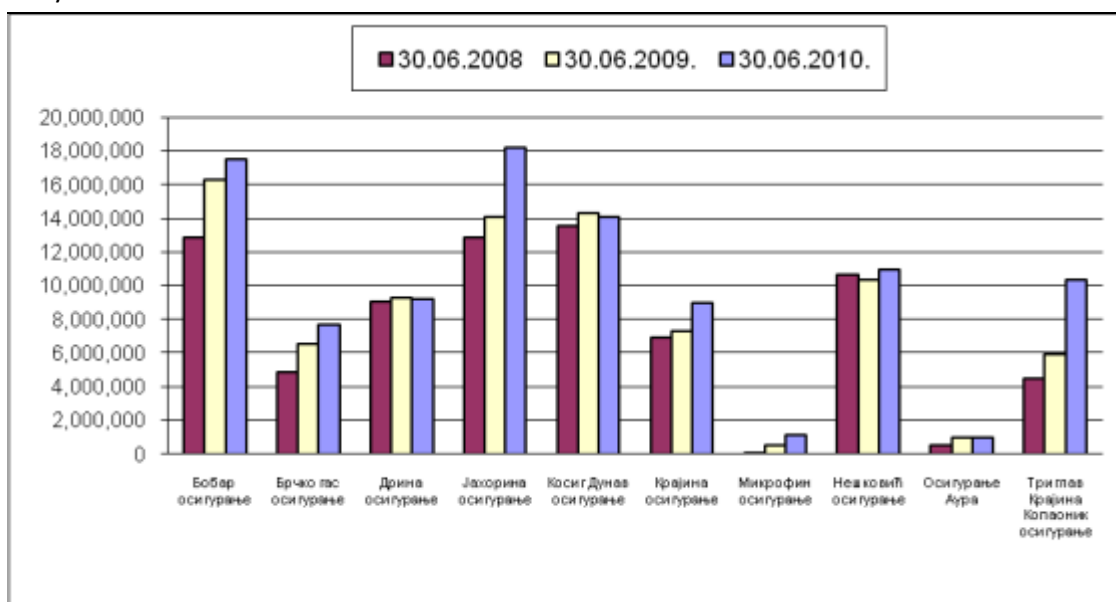
Категорија обавеза је повећана у односу на 30.06.2009. године за 14.219.786 КМ или 13,77%. Смањене су дугорочне обавезе за 471.005 КМ или 37,90% и повећане краткорочне обавезе за 14.690.791 КМ или 14,40%. Дугорочне обавезе су смањене усљед измирења обавеза по дугорочном кредиту код једног друштва. Значајно је напоменути да је дошло до пораста на позицији пасивних временских разграничења, које се углавном односе на техничке резерве, чије реално покриће представља један од предуслова за побољшање солвентности, а самим тим доприноси бољој заштити осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у сектор осигурања. Преносна премија животних осигурања повећана за 2.294.510 КМ или више од седам пута усљед

реклаификације билансних позиција. Преносна премија неживотних осигурања повећана је за 4.119.888 КМ или 7,99%. Резервисане штете животних осигурања смањене су за 3.903 КМ или 2,65%, док су резервисане штете неживотних осигурања повећане за 6.121.078 КМ или 17,94%. Друга пасивна разграничења повећана су за 289.919 КМ или 9,71%. На овој позицији исказан је допринос за превентиву, одложене пореске обавезе и обрачунати приходи будућег периода. Остале краткорочне обавезе су повећане за 1.869.299 КМ или 14,47%. Значајно је напоменути да су повећане обавезе по основу штета за 1,3 милиона КМ или 91,67%, што указује да је неопходно појачати надзор над примјеном прописа којима је регулисана исплата штета.

Преносна премија и резерве за штете неживотног осигурања расли су брже од раста фактурисане премије, што је позитивна тенденција.

Наредни графички прегледи илуструју позитивне промјене висине техничких резерви и структуре улагања средстава за њихово покриће:

- у КМ -

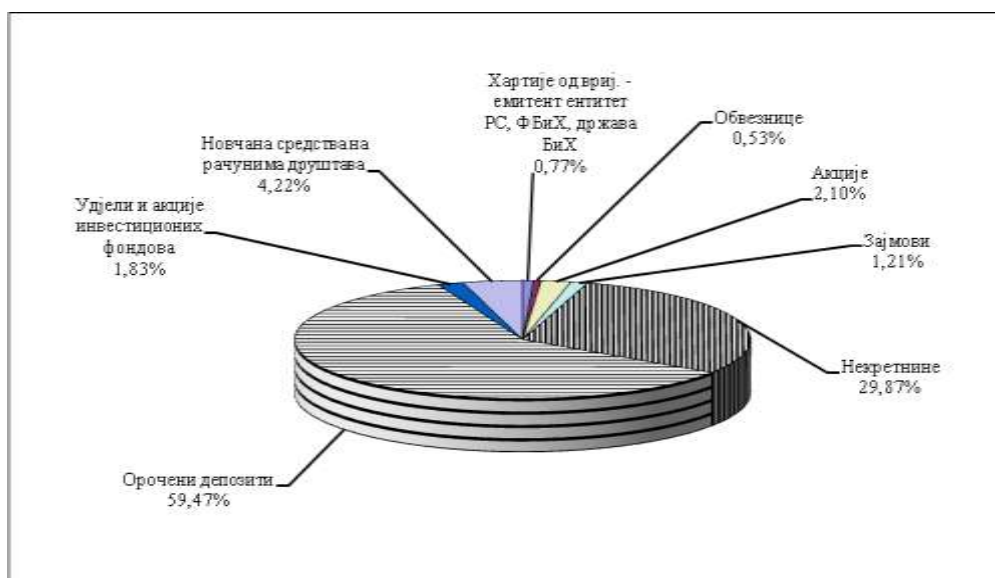

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 8: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање

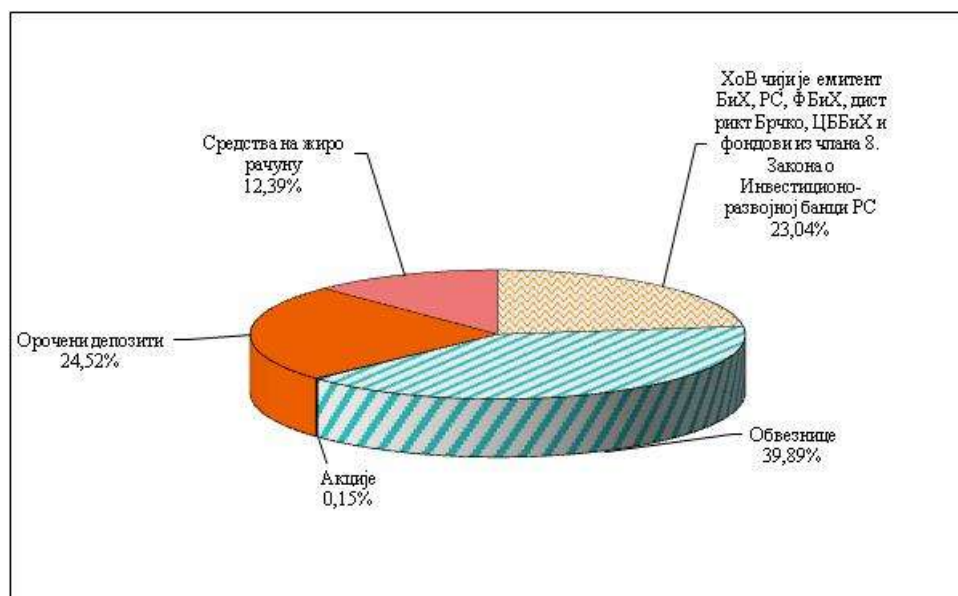
Укупан износ обрачунатих техничких резерви, према финансијским и актуарским извјештајима, на дан 30.06.2010. године износи 117 милиона КМ, од тога се на животно осигурање односи 18 милиона КМ и на неживотна осигурања 99 милиона КМ. Подзаконским актом Агенције су прописани услови за њихово покриће и структуру улагања. Основни проблеми везани за улагања средстава за покриће техничких резерви огледају се у недовољној диверзификацији (доминација орочених депозита и некретнина), те у чињеници да један број друштава још увијек није обезбиједио довољан обим покрића. Имајући у виду ове чињенице, Агенција припрема нови подзаконски акт, којим ће дефинисати додатне облике улагања, а такође ће се поједини квантитативни лимити промијенити, имајући у виду економску кризу и објективно стање на финансијском тржишту Републике Српске.

У наредним графиконима даје се структура обезбијеђених средстава за покриће техничких резерви.

Извор: Извјештаји друштва

Графикон број 9: Улагања средстава за покриће техничке резерве - неживотна осигурања на дан 30.06.2010. године

Извор: Извјештаји друштва

Графикон број 10: Улагања средстава за покриће техничке резерве – животна осигурања на дан 30.06.2010. године

5.2.Биланс успјеха

У наредној табели дат је упоредни преглед ставки биланса успјеха на нивоу сектора по полугодиштима за 2009. и 2010. годину.

Табела број 17: БИЛАНС УСПЈЕХА укупно за сва друштва

у КМ

ПОЗИЦИЈА	01.01.- 30.06.2009	%	01.01.- 30.06.2010.	%	Индекс с 2010/ 09
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	65,227,046	93.51	63,707,431	92.11	97.67
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	10,230,860		10,397,607		101.63
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	49,769,561		49,555,517		99.57
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	236,939		76,738		32.39
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	2,952,266		1,711,867		57.98
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	103		812		788.35
6. Други пословни приходи	2,036,390		1,964,890		96.49
II - Пословни расходи (1+2)	55,077,571	82.75	56,115,216	88.53	101.88
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	28,535,419		29,858,040		104.64
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	3,502,517		4,002,483		114.27
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	549,498		927,595		168.81
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	24,483,404		24,927,962		101.82
2. Трошкови спровођења осигурања	26,542,152		26,257,176		98.93
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	10,149,475		7,592,215		74.80
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	2,895,402	4.15	3,143,108	4.54	108.56
II - Финансијски расходи	261,507	0.39	348,616	0.55	133.31
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	2,633,895		2,794,492		106.10
АБ. Добитак/ губитак редовне активности (А III+В III)	12,783,370		10,386,707		81.25
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	1,487,263	2.13	2,006,707	2.90	134.93
II - Остали расходи	8,667,799	13.02	6,564,122	10.36	75.73
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода((I-II)	-7,180,536		-4,557,415		63.47
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	54,616	0.08	0	0.00	0.00
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	2,550,186	3.83	341,599	0.54	13.40
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине(I-II)	-2,495,570		-341,599		13.69
Д. ДОБИТАК / ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+В III+Г III)	3,107,212	0.00	5,487,693	0.00	176.61
Ђ. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	355,329	0.53	438,375	0.69	123.37
Е. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Д-Ђ) = (Е1-Е2)	2,751,883		5,049,318		183.48
Е1. Нето добитак текуће године	5,192,967		6,620,000		127.50
Е2. Нето губитак текуће године	2,441,084		1,570,682		64.34
Ж. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добици утврђени директно у капиталу	89,246	0.13	306,421	0.44	343.34
II - Губици утврђени директно у капиталу	0	0.00	14,397	0.02	
З. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Е+Ж I - Ж II)	2,841,181		5,341,342		188.00
И. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БI+ВI+ГI+ЖI)	69,753,573	100.00	69,163,667	100.00	99.15
Ј. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БII+ВII+ГII+ЖII)	66,557,063	100.00	63,383,950	100.00	95.23
К. УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (И-Ј)	3,196,510		5,779,717		180.81
Л. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ Л=Ђ	355,329		438,375		123.37
Љ. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ ((К-Л)=З	2,841,181		5,341,342		188.00

Извор:Биланси успјеха друштава

Укупни приходи друштава у 2010. години су износили 69.163.667 КМ, што у односу на претходну годину представља смањење за 589.906 КМ или 0,85 %. Укупни расходи друштава у 2010. години су износили 63.383.950 КМ и у односу на расходе претходне године мањи су за 3.173.113 КМ или 4,77%. Укупан нето резултат на нивоу свих друштава је позитиван и износи 5.341.342 КМ и већи је у односу на претходну годину за 88%.

Укупни приходи и укупни расходи, исказани у Извјештају о стању сектора за исти период претходне године, се разликују у односу на исказане у овом Извјештају из разлога што су према претходној билансној шеми АОП позиције 209, 210 и 211 приказивале нето ефекат прихода и расхода. Наравно, наведене измјене нису утицале на нето резултат. Укупан нето резултат за 2009. годину је промијењен из разлога што је једно друштво извршило накнадну корекцију финансијских извјештаја у дијелу који се односи на добитке утврђене директно у капиталу.

У укупним приходима пословни приходи учествују са 92,11%, финансијски са 4,54%, остали приходи 2,90% и добици утврђени директно у капиталу 0,44%. Пословни приходи износили су 63.707.431 КМ и мањи су у односу на претходну годину за 1.519.615 КМ или 2,33 %. Приходи од премије животних осигурања повећани су за 166.747 КМ или 1,63%. Истовремено су смањени приходи од премије неживотних осигурања за 214.044 КМ или 0,43%; приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања у накнади штета за 160.201 КМ или 67,61%; приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања за 1.240.399 КМ или 42,02% и други пословни приходи за 71.500 КМ или 3,51%. Финансијски приходи су већи у односу претходну годину за 247.706 КМ или 8,56%. Ријеч је о приходима оствареним од камата по основу орочавања средстава и приносу на улагања средстава у обвезнице. Остали приходи повећани су за 519.444 КМ или 34,93%. Остали приходи су углавном остварени наплатом исправљених потраживања. Добици утврђени директно у капиталу износе 306.421 КМ и повећани су у односу на претходну годину за 243.34%

У укупним расходима пословни расходи учествују са 88,53%, финансијски расходи 0,55%, остали расходи 10,36% , расходи од усклађивања вриједности имовине 0,54% и губици утврђени директно у капиталу 0,02% . Пословни расходи износили су 56.115.216 КМ и већи су у односу на претходну годину за 1.037.645 КМ или 1,88%. Функционални расходи биљеже раст од 1.322.621 КМ или 4,64%, а у оквиру њих повећани су: расходи за дугорочна резервисања за 499.966 КМ или 14,27%, накнаде штета животна осигурања за 378.097 КМ или 68,81%; накнаде штета неживотна осигурања 444.558 КМ или 1,82%. Трошкови спровођења осигурања смањени су за 284.976 КМ или 1,07%. Финансијски расходи су повећани за 87.109 КМ или 33,31%. Остали расходи су смањени за 2.103.677 КМ или 24,27%. На овој позицији су исказани расходи по основу исправке потраживања, бонуси и попусти. Расходи од усклађивања вриједности имовине су смањени за 2.208.587 КМ или 86,60% .

Резултат редовне активности је категорија фазног резултата у пословању друштава за осигурање, те представља разлику између пословних и финансијских прихода и расхода. То је резултат остварен из основне дјелатности осигуравајућих друштава. Остварени резултат редовне активности на нивоу свих друштава је позитиван и износи 10.386.707 КМ и мањи је за 2.396.663 КМ или 18,75% у односу на исти период 2009. године. Сва друштва су остварила добитак по основу редовне активности.

Од једанаест друштава за осигурање девет их је пословало позитивно са нето добитком од 6.620.000 КМ, док су два друштва исказала нето губитак у износу од 1.570.682 КМ, тако да је финансијски резултат сектора осигурања позитиван и износи 5.049.318 КМ. Ако се томе додају

добици/губици директно у капиталу добија се укупан нето добитак у обрачунском периоду у износу од 6.926.421, односно укупан нето губитак у износу од 1.585.079 КМ, тј. укупан нето резултат у обрачунском периоду износи 5.341.342 КМ.

На основу претходно изнесеног, може се закључити, да је на повећање финансијског резултата на нивоу сектора оствареног у првој половини 2010. године, у односу на резултат у истом периоду 2009. године, највише утицало смањење осталих расхода (за 2.500.161 КМ или 88%).

Вршећи надзор на основу извјештаја које су друштва на основу закона и подзаконских аката дужна да достављају Агенцији, утврђено је да биланси појединих друштава још увијек, иако у знатно мањој мјери у односу на претходни период, садрже скривене губитке у нереално исказаној вриједности одређених облика имовине, а највише у потраживањима по основу премије, активним временским разграничењима и пласманима средстава техничких резерви. У овом сегменту Агенција је спровела више појединачних контрола и ова активност ће бити настављена у наредном периоду, како би се обезбиједило реално и поуздано финансијско извјештавање друштава за осигурање.

6. ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА

Оцјена успјешности пословања осигуравајућих друштава врши се кроз комплексну анализу њихових финансијских извјештаја. Не постоји јединствена методологија оцјене успјешности, тако да се у анализи користе различити показатељи, како би се обезбиједио потпун увид у пословање друштва, односно како би се на вријеме открили и препознали симптоми појава које негативно утичу на квалитет пословања. Поред уобичајених показатеља који се користе у анализи финансијских извјештаја предузећа, због специфичности дјелатности коју обављају, код друштва за осигурање користе се и други показатељи, који одражавају посебне аспекте пословања.

У наредном прегледу дати су основни показатељи пословања:

Табела број 18: Показатељи пословања

О П И С	30.06.2009.	30.06.2010.
Премија по запосленом (у КМ)	61,046.23	53,451.36
Укупан приход по запосленом (у КМ)	74,429.60	62,940.81
Добит по запосленом (у КМ)	2,962.20	4,882.40
Добит/Укупан приход (%)	3.98	7.76
Рацио штета (%) ³	38.67	37.48
Рацио трошкова (%) ⁴	49.71	47.66
Комбиновани рацио (%)	88.38	85.14
Рацио солвентности (%)	179.92	175.91
Општа ликвидност (%)	5.38	5.90
Поврат на уложену имовину (ROA) (%)	1.27	2.31
Поврат на уложени властити капитал (ROE) (%)	2.79	5.51

Извор: Извјештаји друштава

³ Рацио штета, а самим тим и комбиновани рацио исказани у овом Извјештају разликују се у односу на податке Извјештају о стању сектора јануар- јуни 2009. године из разлога што је дошло до промјене контног оквира, односно на позицији АОП 223 и 229 биланса успјеха исказују се заједно трошкови накнаде штета и остали трошкови везани за штете.

⁴ Рацио трошкова за 2009. годину исказан у овом Извјештају се разликује у односу на податке у Извјештају о стању сектора јануар- јуни 2009. године због промјене контног оквира и рекласификације појединих позиција.

Из претходног прегледа видљиво је сљедеће:

- раст премије је био спорији у односу на раст запослених, што је резултирало смањењем вриједности показатеља премије по запосленом и укупног прихода по запосленом,
- позитивне промјене су испољене код показатеља добит по запосленом, као и учешће добити у укупном приходу,
- рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио одражавају кретање фазног резултата и не показују значајније осцилације,
- рацио солвентности представља однос сопственог капитала и нето прихода од премије и у наведеном периоду није било значајнијих промјена,
- коефицијент опште ликвидности одражава способност друштава да своје обавезе измирује у роковима доспијећа, незнатно виши је у односу на исти период претходне године, и на прихватљивом је нивоу, мада је до погоршања дошло код појединих друштава за осигурање,
- поврат на уложену имовину (ROA) и поврат на уложени капитал (ROE) показују да се профитабилност, због повећања нето финансијског резултата, на нивоу сектора побољшава.

ЗАКЉУЧАК

На основу података и информација изнесених у овом Извјештају, у наставку се резимирају основне позитивне карактеристике тржишта осигурања у Републици Српској у првој половини 2010. године:

- у условима економске кризе раст премије је настављен, мада споријим темпом,
- остварен је позитиван нето финансијски резултат на нивоу сектора и већина показатеља профитабилности и рентабилности је побољшана,
- повећање броја запослених и побољшање њихове квалификационе структуре,
- реалније исказивање билансних позиција, већа поузданост финансијских извјештаја,
- повећање техничких резерви,
- унапријеђена је заштита потрошача кроз различите облике дјеловања Агенције.

Основни проблеми у функционисању сектора осигурања су:

- погоршана ликвидност и ажурност у исплати одштетних захтјева код мањег броја друштава за осигурање,
- недостатак адекватног покрића техничких резерви и након истека прописаног прелазног периода за усклађивање,
- нелојална конкуренција и нарушавање премијског система аутоодговорности.

У наредном периоду Агенција ће своје регулаторне активности усмјерити ка даљем системском уређењу тржишта, кроз доношење подзаконских аката у функцији ефикасније примјене законског оквира. Надзорне активности ће бити усмјерене ка провођењу појединачних мјера према друштвима за осигурање, чије пословање није усклађено са прописима. Треба нагласити да су надзорне мјере унапријеђене и проширене измјенама и допунама Закона о друштвима за осигурање, које су у примјени од августа 2010. године.

Међутим, треба имати у виду да су проблеми у функционисању тржишта осигурања и пословању друштава за осигурање вишеструки, а узроци сложени, те да су мјере које је потребно предузимати за њихово рјешавање понекад изван надлежности Агенције. У том смислу неопходна је координирана сарадња са другим институцијама у РС. Ово се посебно односи на рјешавање проблема нелојалне конкуренције и нарушавање премијског система аутоодговорности. Трајнији позитивни ефекти се могу остварити само у сарадњи са Пореском управом, МУП РС и Министарством саобраћаја, уз додатну контролу повезаних правних лица и техничких прегледа.